

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔

ปัญญาจะรู้เห็นตามนิสสัยวาทนา

วัดภูวัญ พระ ๓๑ เณร ๕ รวม ๓๖ อย่างที่ว่าแหละ ๓๐ เป็นจุดกลาง ขึ้นข้างลงข้าง พอดีละ ที่มีเณรนั้นเราก็อทราบความหมายของท่าน ถ้าธรรมดาแล้วพระที่ท่านอยู่ในป่าลึก ๆ ที่เด็ด ๆ นั้นท่านไม่ค่อยมีเณรแหละ แต่ที่นี่มีเณรก็เพื่อทำอะไรไว้ถวายพระ เพราะไม่มีใคร ให้เณรคอยรับใช้พระแทนฆราวาส เพราะฉะนั้นจึงมีเณรอยู่หลายเณร ปรกติจะไม่มีเณร คิดดูสำหรับวัดป่าบ้านตาดนี้มาสร้างวัดที่แรกมีเณรเมื่อไร ไม่รับเลย รับก็เณรหนึ่งเท่านั้น มีเณรเดียว มีเณรเดี่ยวนั้นก็ยังไม่ดีตราให้เห็นอีกด้วย ไม่รับเณรรับแต่พระล้วน ๆ ตลอดมา ที่นี้นานเข้ามาก็มีเณรหนึ่งโผเผมากับอาจารย์ บวชเป็นเณรแล้วมาขออยู่ที่นี้ เรารับด้วยความจำเป็นอย่างนั้น

เราก็บอกว่าเอาเณรเอาเถรไปปฏิบัติไปออกสนามรบ ไม่เหมาะเราว่าจั้น ออกสนามรบต้องมีแต่นักรบ พวกเถรพวกเณรมันอึดอาดไม่เข้มแข็ง แล้วเข้ามาอยู่ที่นี้มันก็แสดงให้เห็นชัด ๆ ด้วยนะ เป็นพยานเสียด้วย อยู่ ๆ เราอะไรก็ไม่ทราบ แต่ก่อนก็ไม่เคยไป คือแต่ก่อนจริง ๆ พระก็ไม่มีมาก กุฎิอยู่ห่าง ๆ แล้วเป็นป่าทั้งหมดเลย อยู่ ๆ เราออกจากทางจงกรมแล้วไปเลย สองท่มพอดี ซึ่งแต่ก่อนเราไม่เคยไป ที่นั่นมีทางจงกรมอยู่ลึก ๆ แห่งที่ว่านี้ละ ไม่เคยมีใครไปละ ประมาณสองท่มเราออกจากทางจงกรมแล้วเดินบุกเข้าไปเลย ไปทางจงกรมทางนั้นละ ไปพอจวนจะถึงทางจงกรมเห็นไฟอะไรแว็บ ๆ ขึ้น เห็นไฟมันขึ้นทางจงกรม เรากำลังเดินไปอยู่มืด ๆ ไฟมันแว็บ ๆ ขึ้นทางนั้น อ้าว มันไฟอะไร เหมือนบั้งไฟ แต่เราก้ไม่ได้นึกกว่าจะเป็นบั้งไฟ ก็ยังเป็นจุดสนใจจึงเดินเข้าไป

เราเดินใกล้เข้าไปก็ค่อยสังเกตเห็นเรื่องอะไร ในป่านี้ไม่เคยมีใครเข้ามา ก็บันดลบันดาลเราเข้ามาวันนี้ พอไปด้อมไปสังเกตดู สักเดี่ยวแว็บ ๆ ขึ้นอีก ได้ความแล้ว อ้อ นี่ใครมาจุดบั้งไฟเล็ก ๆ อยู่ที่นี่ เราก้บุกเข้าไปเลยก็เห็นเณรนั้นละ เห็นไหมล่ะ คือบั้งไฟเล็ก ๆ มันมีดินระเบิดอยู่ข้างใน ก็เหมือนบั้งไฟใหญ่แหละ เป็นแต่เพียงว่าบั้งไฟเล็กมันก็ขึ้นตามเล็กของมัน บั้งไฟใหญ่มันก็ขึ้น นี่คือเขาเลียนแบบบั้งไฟใหญ่สมบูรณ์แบบด้วยกัน เหมือนว่าเด็กก็สมบูรณ์แบบ ผู้ใหญ่สมบูรณ์แบบ เอ้ เณรนี้ไปได้แบบมาจากไหนไม่รู้ละ

พอเข้าไปได้ยินเสียงซิด ๆ ๆ ขึ้น เสียงไฟซิด ๆ ๆ ขึ้นไปนั้น เราก้เดินเข้าไปเณรอยู่ข้าง ๆ กำลังจุดอยู่ เราเข้าไปนี่เลยว่ เณรมาทำอะไร โอ้ย ตัวสั้นเลยเทียวนะพูดอะไรไม่ออก เราก้ไม่มีกิริยาอะไรเพราะยังงี้ก็ทราบอยู่แล้วว่าเณรจะกลัวมาก ทำอะไร

เณร มาทำอะไรอยู่นี้ โอ๊ย ทำไปอย่างนั้นแหละ มันตัวสั้นนะ ทำไปอย่างนั้นแหละ ได้คิดเห็นไหมเด็กจะไปอยู่กับพระอยู่กับใครก็ตามมันก็เป็นเด็กอยู่ตลอดอย่างนั้น เรื่องของเด็กจุดบั้งไฟเล็ก ๆ สนุกคนเดียวก็เอา ไม่มีใครรู้นะ เวลามาทามพระ ใครทราบไหมว่าเณรไปทำบั้งไฟเล็ก ๆ นี้มาจากไหน ไม่มีใครทราบเลยและไม่มีใครทราบทั้งวัด ไม่ทราบทำยังไงทำมาจากไหน แต่เราก็ไม่ได้ถามไปแหละ

ลงทัณฑ์กรรมนะถึงถาม วันนั้นก็ถามเท่านั้นแหละเพราะเณรมันตัวสั้นอยู่แล้ว มาวันหลังมันก็เป็นของมันอยู่ตลอด เราก็เหมือนว่าไม่มีเรื่องเลย ไม่พูดถึงเลย ตั้งสามสี่วันดูอาการมันค่อยคลี่คลายขึ้น มีลักษณะสดชื่น เห็นท่าว่าท่านคงไม่ดุแหละ คงว่านี่ ที่นี้ก็เลยเรียกมาตอนนั้น ตอนจาง ๆ ไปแล้ว ตั้งสามสี่วันล่วงไปแล้ว แกคงเห็นว่าท่านคงไม่ว่าอะไรแหละ ก็เลยเรียกไปถาม เณรทำไมจึงไปทำอย่างนั้น นึกว่าจะมาหาภรรยาแล้วไปทำยังไงอย่างนั้น อยู่คนเดียวมันรำคาญ ก็เลยทำบั้งไฟน้อยจุดเล่นไปอย่างนั้นแหละ แล้วทำบั้งไฟได้วิชามาจากไหนเราถาม อ้อ ได้มาจากวัดที่บ้านของเณรพักนั้นแหละ ผู้ใหญ่พาไปทำบั้งไฟ เขามีงานทำบั้งไฟอยู่ในวัด แกเป็นเด็กก็ไปกับพ่อ เวลาเขาทำยังไงแกก็ดูอยู่นั้น เพราะฉะนั้นแกถึงได้วิชานั้นมาทำ ถึงได้รู้เรื่อง เณรได้วิชามาตั้งแต่เป็นเด็ก พ่อพาไปวัดก็ไปดูเขาทำ เข้าใจวิธีทำแล้วก็เลยมาทำ

แล้วทำขึ้นจริง ๆ นะ ชิด ๆ ๆ ดังเสียงเบา ๆ แหละแต่มันน่าฟังนะ อยู่ ๆ มันไล่ค่างเหมือนกันนะ มีค่างบั้งไฟวางอยู่นั้น พอจุดนี้ชิด ๆ ๆ ขึ้นเลย ดังเบา ๆ บั้งไฟเล็ก เอ้ มันทำได้ จากนั้นมาก็สอนทุกอย่าง ต่อไปนี่อย่าทำ อันนี้เป็นการเล่นการสอนครั้งแรก ทั้ง ๆ ที่เราก็คิดไว้แล้วว่า เณรกับการบำเพ็ญนี้ไม่เข้ากันก็ชี้แจง จำเป็นที่รับไว้สังเกตมันก็เห็นอย่างนี้แหละ เราก็เลยลงทัณฑ์กรรม ข้างศาลานี้แต่ก่อนเป็นดินทรายไม่เป็นอย่างนี้ละ เป็นดินธรรมชาติ ก็เลยให้เณรไปเอาดินในจอมปลวกในป่าใส่ปุ่่งก็มาถมที่ต่ำ ๆ ที่มีแต่ตมแต่โคลน เวลาคนผ่านไปมาจนจะมาไม่ได้ แต่ก่อนไม่มีรถมีแต่คนเดินผ่านไปมามันพะพะไปหมดเวลาเหยียบ จึงลงทัณฑ์กรรมเณรตามหลักพระวินัยนั้นแหละ

ลงทัณฑ์กรรม คือภาคทัณฑ์เอาไว้คราวนี้ ภาคที่สองก็เป็นอันว่าขับไล่หรือมีโทษหนักกว่านี้ไปอีก อันนี้เป็นภาคทัณฑ์ทัณฑ์กรรมให้ทราบว่าเป็นความผิด ผิดวิสัยของสมณะ เณรก็ลูกของพระ ให้ไปเอาดินนั้นมาถมนี้ ไม่เอามาก ๓ วัน ๆ ละชั่วโมง ให้เอาดินจากนั้นมาถม แล้วก็ให้มีพระคอยกำกับดูนาฬิกาด้วย ถึงจะได้เวลาแล้วก็ตามถ้าหากว่าพระยังไม่สั่งให้เลิก เลิกไม่ได้ เรามีข้อบังคับอีกนะ พระต้องคอยกำกับ ถึงจะได้เวลาแล้วก็ตามถ้าหากว่าพระท่านยังไม่สั่งให้กลับ จะเอานาฬิกามาใหญ่กว่าพระผู้กำกับผู้

บังคับบัญชาไม่ได้ บีบเข้าอีก จนกระทั่งเสร็จเมื่อไรพระถึงจะสั่งให้กลับได้ พระก็มีเมตตาที่รู้อยู่ว่าเด็ก ทรมานเด็กเฉย ๆ ทำสามวัน

เราจึงไม่รับเณร มันเป็นอย่างนี้ความหมายนะ มันก็มาเห็นต่อหน้าต่อตา วันนั้นก็ไม่ว่าอะไรบันดลบันดาลใจเราก็มักไม่เคยไปในป่าลึก ๆ นู่น ไม่เคยไปเลย ไปหนเดียวก็ไปเจอเอาเลย สองทุ่มเดินจงกรมอยู่ ออกจากทางจงกรมก็ไปถึงเลย เข้านู่นเลยนะ พอไปถึง ชิด ๆ ๆ มันก็ไปเจอของดีจนได้ โห้ มันบันดลบันดาลยังงั้นมาเจอของดีของดีอะไรอย่างนี้ เราก็มักไม่เคยไปเลย เพราะฉะนั้นวัดนี้จึงไม่รับเณร ปกติไม่รับแหละเณรไม่เอา ยุ่ง ถึงจะเป็นข้าหลวงหัวโหล่นก็ตาม แต่เรื่องของเด็กก็คือเด็กโดยดี มันต้องเป็นเด็กอยู่ในหลักธรรมชาติของมัน มันจะผิดเพี้ยนของมันตลอดเวลา ผิดเพี้ยนจากหลักธรรมหลักวินัยจึงไม่ยอมรับ เป็นกังวล ไม่เอา ตั้งแต่ไหนแต่ไรมาไม่เอาอย่างมากที่สุดหนึ่ง รับด้วยความจำเป็นเท่านั้น ไม่ได้รับจริงจังอะไร

นี่พูดถึงวัดภูวามีเณร ๕ เณร เราก็มักคิดเหตุผลที่มีเณรนี้ท่านคงจะใช้เณรให้ทำอะไร ๆ เพราะในนั้นไม่มีคน ไม่มีฆราวาสไม่มีใครไปอยู่อย่างนั้น เพราะเราสอนอย่างเด็ดนี้ สถานที่นี้เป็นสถานที่อบรมพระเพื่อมรรคเพื่อผลล้วน ๆ เราถึงทุ่มลงเลย คือเลี้ยงดูตั้งแต่นั้นมาจนกระทั่งถึงปานนี้ได้สืบทอดมาแล้ว เราเลี้ยงมาตลอดไม่มีบกพร่องเลย การสอนนี่ยิ่งเด็ดตลอดเลย ใครจะมาเพ่นพ่านไม่ได้ ฟาดท่านอุทัยเป็นหัวหน้าวัด ตัวนั้นละตัวที่จะรับรอง สับลงไปเข้าใจไหม ท่านจึงต้องระวังตลอดมาอย่างนี้ ที่ว่ามีเณรนั้นเราก็มักคิดเห็นอย่างนี้ ไม่ว่าอะไรแหละ เพราะสถานที่นั้นกับเณรมันก็พอดีเข้ากันได้ คือพระท่านใช้ให้ทำอันนั้นอันนี้ให้ เพราะฟังซิพระมีตั้ง ๓๑ น้อยเมื่อไร เตี้ยวองค์นั้นมีธุระจำเป็นก็จะใช้เณรนั้นบ้างเณรนี้บ้างอะไร เราคิดอย่างนั้นเราไม่ว่าอะไรแหละ เพราะทราบสภาพของมันดีแล้ว ถ้าธรรมดามันไม่เหมาะ

นั่นละพระครั้งพุทธกาลท่านดำเนินอย่างนั้น เราเอาแบบฉบับจากนั้นมาดำเนิน ถอดจากคัมภีร์เลยมาดำเนิน อย่างพ่อแม่ครูจารย์มันหาที่ต่องดีไม่ได้ เราอยู่กับท่าน ตั้งแต่วันเข้าไปอยู่ที่แรกจนกระทั่งท่านมรณภาพ รวมแล้วก็เป็นเวลา ๘ ปีเต็ม ไม่เคยเห็นความบกพร่องของท่านทั้งทางด้านธรรมด้านวินัยเลย เพราะฉะนั้นถึงได้เทิดสุดหัวใจเลย ขนาดนั้นละ คือท่านเก็บหอมรอมริบไม่ให้อะไรตกเรียเสี่ยหาย ธรรมวินัยเล็กน้อยขนาดไหนหยาบหมดเลยเทียว ก็เราเรียนมาเหมือนกันมันก็เห็นเหมือนกัน ผิดถูกก็รู้หมด เราถึงได้เทิดสุดหัวใจเลย

การอยู่ของท่าน ท่านไม่มีเณรเหมือนกัน ฟังมามีจุ่นจ้านเอาตอหนองฝื่อ เณรมีบ้าง เพราะหนองฝื่อพระมาก ท่านไม่เคยรับมาก ท่านก็อกจะแตกแหละ เพราะกับสิ่งเหล่านี้ท่านไม่เคยมาตั้งเดิม ตั้งแต่อยู่ในป่าในเขาลึก ๆ โน้นก็มีพระไปอยู่กับท่านได้

หลายองค์เมื่อไร ไม่ได้นะ อย่างมากก็ ๓ องค์ ถ้าสามสิ่งก็ไปแล้วไม่นานนะท่านไล่หนีเลย ปรกติท่านอยู่องค์เดียวหรืออย่างมากมายมีพระองค์หนึ่งเท่านั้น ส่วนมากท่านจะมีแต่องค์เดียวของท่าน นี่ปรกติท่าน แต่พระทั้งหลายก็เข้าไปหาท่าน แล้วเวลาเข้าไปหาท่านให้ไปอยู่ที่นั่นที่นี่ ท่านไม่ให้มาอยู่กับท่านนะ มาอบรมเป็นกาลเวลาแล้วให้ออกไปอยู่ตามที่ต่าง ๆ ท่านเองท่านก็อยู่องค์เดียว ๆ อย่างนั้นตลอดมา เรื่องเณรอย่าพูดถึงเลย ไม่มี

นี่ละแบบฉบับของท่านผู้ทรงมรรคทรงผลมาเป็นสัณณะของพวกเรา สงฆ์ สรณ คจฺฉามิ ท่านเหล่านั้นปฏิบัติอย่างนี้มาทั้งนั้น แบบแผนตำรับตำราที่ชี้บอกไว้ พอบวชเสร็จแล้วไล่เข้าป่าเข้าเขา ๆ รุกขมูลเสนาสน์ นิสุสาย ปพฺพชฺชา ตตฺถ เต ยาวชิวํ อุตฺสาโห กรณียํ เป็นปฐมโอวาทเลย พอบวชเสร็จแล้วต้องสอนโอวาทนี้ก่อนอื่นเลย พระองค์ไหนก็ตามต้องได้รับโอวาทนี้ด้วยกันทั้งนั้น ไม่เว้นแม้แต่องค์เดียว นั่นฟังซิโอวาทข้อนี้เด็ดไหม พอบวชแล้วก็ให้ไปอยู่ตามรุกขมูลร่มไม้ในป่าในเขาตามถ้ำเงื้อมผา ป่าช้า หรือป่ารกชัฏ ที่แจ้งเช่นอัปโลกาส เป็นที่สะดวกในบางกาลเวลา ท่านจะอยู่เช่นนั้นก็ได้ ให้ไปหาอยู่ในที่เช่นนั้น แล้วจงทำความอุตสาหะพยายามอยู่อย่างนั้นตลอดชีวิตเถิด นั้นเห็นไหมท่านบอกเล่น ๆ เมื่อไร บอกตลอดชีวิตเถิด เอาชีวิตเข้าแลกเลย

จากนั้นก็ ปิณฺฑิตยาโลปโกชนํ บรรพชาอุปสมบทแล้วให้ไปหาบิณฑบาตด้วยกำลังปลีแข้งของตน ได้มาเท่าไรก็ฉันเท่านั้น สิ่งที่เกิดมีหรรษาฟูฟามันก็ตามมาอย่างนี้แหละจะว่าไง หลักใหญ่ของท่านอยู่นั้น ๆ มีอะไรมาท่านฉันของท่านเสร็จไปเลย ๆ ในป่าก็ป่าอย่างนั้นจริง ๆ ในป่าในเขาที่ซำระสะสงากิเลส ความมัวหมองมืดตื้อมันเต็มอยู่ในบ้านในเมือง ไล่เข้าป่าเพื่อชำระสิ่งเหล่านี้ออกจากจิตใจ จากนั้นก็ถือผ้าบังสุกุล ผ้าบังสุกุลที่เขาไปทอดทิ้งไว้ตามป่าตามอะไรที่ไหน ก็เก็บมาเย็บปะติดปะต่อเป็นผ้าสบงบ้างจีวรบ้างสังฆาฏิบ้าง เป็นผ้าบังสุกุล เขาก็เลียนแบบนั้นแหละที่เขาเอามาบังสุกุล ก็เลียนแบบนั้นมาเรื่อย ๆ แบบธรรมชาติแท้คือท่านหาเก็บตกเอาตามทีต่าง ๆ เช่น เขาทอดผ้าป่าหรือบังสุกุลไว้ในป่าช้านี้ ครั้นเวลาท่านไปเยี่ยมป่าช้าท่านก็เอามา นี่หลักเดิม

จากนั้นก็พวกยา เกสัช ยาก็ฉันยาตองด้วยน้ำมูตร ฟังซินะ น้ำปัสสาวะ นั่นละยาของท่าน ไปที่ไหนเต็มยามเต็มกระเป่า กระเป่าเหล่านี้มีแต่ยานะนั่น ไม่มีอรรถมีธรรมมีแต่ยาเต็มกระเป่า ไปที่ไหนกลัวแต่จะตาย ๆ ยานี้เต็มกระเป่า ๆ ธรรมนี้แห้งผาก ๆ ไม่มีนะ มีแต่พวกยาเต็มกระเป่า ธรรมแห้งผากภายในใจ กลัวจะเป็นจะตาย มันก็ไม่ได้เรื่องได้ราว นั่นละพระพุทธรเจ้าสอนเด็ดไหม ที่เป็นสัณณะของพวกเรามาตั้งแต่ พุทฺธํ แล้วก็ ธมฺมํ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ มาแบบนี้ทั้งนั้น ธรรมเราจะค้นพบได้ด้วยวิธีการเหล่านี้เป็นส่วนมากนะ มาเป็นสัณณะของพวกเรา ท่านไม่หาหรรษาฟูฟาว วานนี้บอกแล้วกิเลส

เหยียบธรรม เหยียบหมด เหยียบธรรมเหยียบวินัยของพระของเณรไม่มีเหลือนะ มีแต่กิเลสติดลาด ๆ ธรรมดีไม่มีแล้ว แทบจะว่าไม่มี

เพราะฉะนั้นจึงต้องส่งเสริมพระที่ท่านตั้งใจปฏิบัติจริง ๆ ไล่เข้าป่า อย่างที่เราบารุงอยู่ที่วัดภูวามันเหมือนกัน เราบารุงด้วยเด็ดขาดเสียด้วยนะ เอ้า เรื่องอาหารการกิน ใครจะมาถวายไม่ถวายอย่าเป็นอารมณ์ เราสั่งทันทีเลย เราจะเป็นผู้เลี้ยงดูเอง แล้วเด็ดขาดด้วย ทุกสิ่งทุกอย่างเอาไปนี้เพื่อไว้ตลอด ๆ เราเป็นคนสั่งเองทั้งหมดเลย ไม่ให้บกพร่อง ตามนั้น ๆ เหลือเพื่อตลอดเวลา แล้วท่านไม่ต้องเป็นกังวล ใครจะมาถวายไม่ถวายไม่สนใจ มีเท่าไรฉันเท่านั้น

พระกรรมฐานไม่ได้ยากนะ การอยู่การกินใช้สอยหลับนอนนี้ท่านสบายมาก แต่ความหนักแน่นของท่านที่จ่อตลอดเวลาคือความเพียร สติกับจิต จิตนั้นตัวภยันมหาภัยอยู่ที่นั่น สติเป็นน้ำดับไฟปราบเข้าไปตรงนั้น ๆ สติสดังดู มั่นคิดเคลื่อนไหวไปทางไหนทางโลกทางสงสารทางเป็นพินเป็นไฟยังงบบ้าง น้ำดับไฟคือสติปัญญาพิจารณาดับไปเรื่อย ๆ แก้ไปเรื่อย ๆ อย่างนั้นนะท่านภาวนาถึงได้มรรคได้ผลมา ครั้นเวลาเข้ามาเฝ้าพระพุทธเจ้า แทนที่จะถามอย่างอื่นไม่เห็นปรากฏในคัมภีร์ มีแต่เป็นยังงไปอยู่ในป่านั้นเขาถูกนั้นถ้านั้น เป็นยังงภาวนา ขึ้นภาวนาเลยนะ

พระก็เล่าถวาย เมื่อบกพร่องตรงไหนพระพุทธเจ้าก็ทรงแนะนำสั่งสอนแล้วไล่เข้าป่า ๆ มาเฝ้าพระพุทธเจ้าเป็นบางเวลา ๆ แล้วก็เข้าไปอยู่ตามป่าตามเขาตามที่ทรงสั่งสอนไว้เรียบร้อยแล้วนั้น ท่านเป็นอย่างนั้น ครั้นเวลาสำเร็จออกมาจากมหาวิทยาลัยป่านั้นละมหาวิทยาลัยป่าของพระพุทธเจ้าดูเอา รุกขมูลเสนาสน์ นั่นคือมหาวิทยาลัยป่า พอไล่เข้าไปแล้ว อาจารย์ชั้นเอกสุดยอดก็คือพระพุทธเจ้า ผู้ไปศึกษาอบรมกับท่านสำเร็จชั้นนั้นชั้นนี้ องค์นี้สำเร็จโสดา องค์นั้นสำเร็จสกิทา องค์นั้นสำเร็จอนาคา องค์นี้สำเร็จอรหันต์ ตามวิชาธรรมที่สอนให้ เมื่อได้รับมรรคผลแล้วก็ออกมาเป็นครูเป็นอาจารย์สอน อยู่ในมหาวิทยาลัยป่าทั้งนั้นนะ สอนที่ไหนก็มีแต่ครูบาอาจารย์เป็นปรมาจารย์ ๆ ทั้งนั้นสอน มรรคผลนิพพานเต็มหัวใจสอนผิดไปที่ตรงไหน

นี่ก็สำเร็จออกมาเรื่อย ๆ เรียนมาจากมหาวิทยาลัยป่า ท่านสำเร็จออกมาเป็นพระอริยบุคคล เป็นโสดา เป็นสกิทา เป็นอนาคา เป็นอรหันต์ ออกมา ๆ ท่านเรียนธรรมล้วน ๆ ไม่มีโลกเข้าไปเจือปนเลย นี่ละธรรมพระพุทธเจ้า ศาสนาพระพุทธเจ้าผลิตสัตว์โลกให้มีความตั้งงาม ผลิตจิตใจกิริยามารยาทเป็นผู้เป็นคนขึ้นบ้างด้วยธรรมเหล่านี้แหละที่ท่านสอน อย่างนอกจากนี้ไม่มี มีแต่พินแต่ไฟเผาไหม้ตลอดเวลา นี่ละสรณะของพวกเราท่านดำเนินมาอย่างนั้น ตำรับตำรามืออยู่เห็นอยู่จะว่าไง จากนั้นก็เป็นมาอย่างที่เราเห็นนี่ละ

ที่น้ำมันจะหมดไปเสียจริง ๆ แล้วละพระกรรมฐานเรา จึงได้เข้มงวดกวดขัน อันไหนที่ควรทะนุถนอมก็ทะนุถนอม อย่างเช่นวัดภูวหรือวัดแถนนี่เหมือนกัน เราไปเสมอที่นี่ ไปที่ไหนมีเหตุมีผลทุกอย่างที่ไป ไปวัดนั้นวัดนี้ไปดูสถานที่ที่อยู่ของพระ ที่บำเพ็ญของพระทำกันยังไง ๆ การประพฤติปฏิบัติของพระปฏิบัติกันยังไง โดยเอาธรรมวินัยทางไปตลอด ตรงไหนบกพร่องก็เตือน ๆ ควรดู ๆ จึงได้ไปที่นั่นบ้างที่นี้บ้างอยู่เรื่อย ๆ นี่เราก็พยายามให้พระท่านได้บำเพ็ญสมณธรรมด้วยความสะดวก เรื่องจตุปัจจัยไทยทานนั้นใครจะมาถวายหรือไม่ถวายอย่าเป็นกังวลเราบอกเลย เรารับเลี้ยงตลอดแล้ว ก็ทำอย่างนั้นด้วย รับเลี้ยงตลอดเลย

เมื่อวานนี้ไปจึงได้เรื่องพระมา พระ ๓๑ เณร ๕ เดือนหนึ่งไปที่หนึ่ง จวนสิ้นเดือนแล้วก็ไปเป็นประจำมาได้สิบกว่าปีแล้ว พระเหล่านี้เราเลี้ยงดูหมดเลยเราไม่ให้อบพร่อง ถึงเราจะไปไหนมาไหนก็ตาม ถึงวันเวลาแล้วเขาไปส่งเองตามที่เราสั่งไว้เรียบร้อยแล้วไม่เคลื่อนคลาดนะ เขาจะไปจัดการของเขาเองตลอดมาอย่างนี้ นอกนั้นก็ช่วยบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่เป็นเนื้อเป็นหนังจริง ๆ เหมือนภูว ภูวนี้ขาดไม่ได้บอกเลย เพราะเราได้พูดเด็ดขาดเรียบร้อยแล้ว ว่าเราจะรับเลี้ยงทั้งหมด เราต้องรับเลี้ยงทั้งหมดเป็นอื่นไปไม่ได้ นอกจากเหตุสุดวิสัยจริง ๆ มันก็ทราบกันคนเรานะ ธรรมดาอย่างนี้ต้องเป็นอย่างนั้นเลย เราปฏิบัติมาอย่างนั้น

พอตกเย็นเริ่มค่ำท่านก็มารวมที่ศาลาเล็ก เป็นกุฏิสองชั้น ข้างล่างเป็นหินลาดหินดาน ข้างบนไม่มีใครไปอยู่แหละพระ ก็ปลูกไว้ไว้ ๆ เหมือนศาลาหลังนี้ข้างบนมีแต่ไว้ ๆ ข้างล่างเต็มไปหมดคน เป็นประโยชน์ ข้างบนไม่ค่อยเกิดประโยชน์อะไร อันนั้นก็กุฏิสองชั้นเหมือนกัน ชั้นบนไม่มีใครไปอยู่แหละ มีแต่อยู่ข้างล่าง เราไปจนกระทั่งปานนี้เราไม่เคยขึ้นบนกุฏิหลังนี้นะ ไปก็ไปอยู่ข้างล่างเสียเสร็จแล้วมาเลย ที่นี้พระท่านก็มารวมอยู่ที่นั่น พอตกเย็นเริ่มมืดท่านก็มา หัวหน้าวัดก็มา เอาเทปของวัดป่าบ้านตาดนี้แหละไป ท่านจะเปิดเทปไว้นั้น พระก็นั่งสมาธิฟังเทปโดยนั่งภาวนาในเวลานั้น อย่างน้อยมักเป็นหนึ่งในตลับเทป หนึ่งกัณฑ์ทุกวัน ๆ พอเสร็จแล้วท่านจะนั่งภาวนาต่อก็ต่อองค์ไหนที่จะไปก็ได้ เลิกกันไป นี่เป็นปกติ ท่านทำอย่างนั้นตลอดมา

สำหรับเทปนั้นเอาออกจากวัดนี้ไปตลอดไปไว้ที่นั่น ท่านมาฟังอย่างนั้นทุกคืน ๆ อบรมภาวนาทุกวัน ๆ จึงไม่ให้ใครเข้าไปยุ่ง ให้เป็นเรื่องของพระล้วน ๆ เลย มีมากมีน้อยเรื่องของพระล้วน ๆ ไม่ให้ยุ่งกับอะไร เพื่อสั่งสมอรรถธรรม สติตั้งติดกับตัว ๆ เมื่อไม่มีเรื่องก่อกวนสติกับจิตต้องติดกันแนบ เรียกว่าความเพียรตลอด ๆ จากนั้นก็จะค่อยเจริญขึ้นจิตใจ ว่าวุ่นซุ่นมัวขนาดไหนพ่นน้ำที่สะอาดคือธรรมไปไม่ได้ ชะล้างลงไป

ก็สะอาดขึ้นมา ๆ ต่อไปก็ตั้งเนื้อตั้งตัวขึ้นได้ เป็นความสงบร่มเย็นเป็นสมาธิ จากนั้นก้าวเป็นปัญญาขึ้นมาได้

จากปัญญาแล้วที่นี้คำว่าปัญญานี้กระจายนะ พุดไม่ออกนะเรื่องปัญญา คือพุดไม่ถูก เรื่องสมาธิพุดถูกเพราะมีขอบเขต สมาธิเต็มภูมิเหมือนน้ำเต็มแก้ว ให้เลยนั้นไม่เลย จะเต็มภูมิขนาดไหนก็เหมือนน้ำเต็มแก้ว มากขนาดไหนก็อยู่ในขอบปากแก้วไม่เลย นี่คือขอบเขตของสมาธิที่อยู่ เรียกว่าสมาธิเต็มภูมิ สงบขนาดไหนก็เต็มภูมิ พอก้าวออกทางด้านปัญญา เรียกว่าน้ำล้นแก้วนะที่นี้ พอออกทางด้านปัญญานี้กระจายออก ๆ ปัญญานี้จะไม่มีสิ้นสุดนะตามแต่นิสัยวาสนาอีกด้วย ไม่ใช่ตามแต่ความพากเพียรของผู้ นั้นมีความตั้งใจมากน้อยเพียงไร ปัญญาจะก้าวเดินไปอย่างนั้น ยังมีนิสัยวาสนาเกี่ยวเข้าไปนั้นอีก ดึงกันไปอีกด้วย ให้กระจายออกไปละเอียดลออกไปเรื่อย ๆ ปัญญาจึงไม่มีสิ้นสุด นอกจากอุบายวิธีการของปัญญาฆ่ากิเลสแล้ว ยังเป็นวิธีการของปัญญาที่จะพิจารณาให้เห็นเหตุผลโลกต่าง ๆ ที่ครอบโลกธาตุ มันมีอะไร

กิ่งก้านสาขาดอกใบเหล่านั้นเหมือนกับเชื้อไฟ สภาวะธรรมทั้งหลายที่มีอยู่เต็มโลกธาตุนี้เป็นเหมือนเชื้อไฟ ธรรมที่อยู่ในใจนี้เป็นเหมือนไฟ ให้เชื้อพอเข้าใจกันได้ก็เรียกว่าปัญญาธรรม ญาณอันหนึ่งหรือปัญญาญาณหนึ่ง ออกจากใจ มันยังจะชานไป นี้ละไฟนะ ไฟคือธรรมนี้จะชานออกจากรู้ออกเห็นตามสิ่งต่าง ๆ คือสภาวะธรรมทั้งหลายที่มีอยู่ทั่วแดนโลกธาตุนี้ สติปัญญาของผู้มีภูมิธรรมอันแก่กล้าสามารถวาสนาต่างกัน ๆ ผู้มีความลึกซึ้งมากท่านจะรู้อะไรของท่านไปอย่างนั้นนะ จะซึมซาบไปเหมือนไฟได้เชื้อ เชื้อไฟอยู่ทางไหนไฟจะลุกลามไปเรื่อย ๆ ๆ ไม่มีคำว่าสูงว่าต่ำว่าสั้นว่ายาว ขอให้เชื้อไฟอยู่ที่ไหนไฟจะลุกลามไปได้หมด นี้ขอให้สภาวะธรรมมีอยู่ที่ไหน ปัญญาญาณหรือความหยั่งทราบของปัญญานี้จะหยั่งทราบ เท่ากับไฟไหม้เชื้อนั้นแหละ มันจะลุกลามไปเรื่อย ๆ ๆ

แล้วจะไม่ให้เห็นได้ยังไง ที่พระพุทธเจ้าว่าบาปมีบุญมีนรกมีสวรรค์มี นี่คือสภาวะธรรมทั้งนั้น ใจที่เป็นนักรู้นี้คือธรรมจะกระจายไปหมดเลย ปิดได้ยังไง กระจายไปเรื่อย ๆ ๆ ทั่วถึงกันไปหมด นี่พระพุทธเจ้าเป็นยังไงชั้นเอกของศาสดาทุกองค์ แล้วจะไม่ให้รู้ให้เห็นสภาวะธรรมที่มีอยู่เต็มโลกธาตุด้วยพระทัยท่านได้ยังไง เต็มพระทัยเหมือนกัน นั้นละเอามาสอนโลกสอนได้อย่างนี้เอง คือรู้ไปหมดแล้วจึงเอามาสอน จะผิดพลาดไปที่ไหน มีแต่พวกหูหนวกตาบอดลบล้างไป ๆ เจ้าของก็หัวชนไปไฟไหม้หัวมันไปเรื่อย ๆ สุดท้ายพวกนี้แหละพวกไปจมอยู่ในนรก ที่ไปลบล้างนรกว่าไม่มี นรกขึ้นอยู่กับใครวะ ถ้าขึ้นอยู่กับผู้ใด ๆ แล้วพระพุทธเจ้าก็ไม่มีความหมาย นรกไม่ขึ้นกับพระพุทธเจ้าเสียอย่างเดียว นรกก็ไม่ไปเสียอย่างนี้ นี่นรกมี ใครจะว่าไม่มีก็ตาม

ให้พากันจำเอานะ ว่าสภาวะธรรมทั้งหลายทั่วแดนโลกธาตุนี้คือ ฐิติธรรมหรือ สภาวะธรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั่วแดนโลกธาตุ ที่นี้ธรรมคือใจกับธรรมเป็นอันเดียวกันแล้วจะ รู้จะกระจายไปหมด เหมือนกับไฟนะใจ ธรรมนี้เหมือนกับไฟได้เชื่อมั่นจะรู้จะเห็นตาม ไปหมดแทรกไปหมดๆ เลย นี่เรียกว่าน้ำล้นฝั่ง ตั้งแต่ก้าวออกทางด้านปัญญาเป็นน้ำ ล้นฝั่ง จากนั้นเราจะว่าปัญญาไม่ปัญญาที่นี้ไม่มีขอบเขตแล้วนะ พอล้นฝั่งไปแล้วจะไป ได้ทุกแห่งเลย ปัญญาญาณเหล่านี้ไปได้ทุกแบบทุกฉบับตามนิสัยवासนากว้างแคบต่าง กันนะ จะรู้ไปได้ ๆ อย่างนั้น พากันเข้าใจ

นี่ละความจริงของธรรมพระพุทธเจ้ามาสอนโลกสอนเล่น ๆ เมื่อไร เราจะมาทำ เหยาะ ๆ แหยะ ๆ เล่น ๆ ให้กิเลสเหยียบหัวเอา ๆ อู๊ย มันไม่ยากคุณะพูดจริง ๆ มองไป ไหนมันตำหุดตำตาทุกอย่าง ถ้าเป็นธรรมตาหัวแตกไปนานแล้วไม่มีอะไรเหลือเลย หัว แตกตาบอดอะไรไปนาน เพราะสิ่งเหล่านั้นโดนเอา ๆ อันนี้หัวเป็นหัว สิ่งเหล่านั้นเป็น สิ่งเหล่านั้น คือต่างอันต่างอยู่ จึงรู้เหมือนไม่รู้เห็นเหมือนไม่เห็น นอกจากเวลามันคัน ฟันมันกัดเอาบ้าง ไม่กัดก็เห่าฟอ ๆ เอาเสียบ้าง เอาละ เท่านั้นวันนี้

สรุปทองคำและดอลลาร์วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๔๔ ทองคำได้ ๒๔ บาท ๗ สตางค์ ดอลลาร์ได้ ๑๒ ดอลล์ ทองคำทั้งหมดที่ได้ทั้งที่หลอมและยังไม่หลอมมอบและยังไม่ มอบเวลานี้ได้ ๒,๔๗๒ กิโลกรัม ที่ยังไม่หลอมเวลานี้นั้น ๔๑๐ กิโลกรัม ๙ บาท ๒๑ สตางค์อันนี้ยังไม่ได้หลอม เราอาจจะได้หลอมตอนไปกรุงเทพฯ นี้ก็ได้นะ เพราะมัน ๔๐๐ กว่าไปแล้ว ตามปกติก็ต้อง ๔๐๐ กว่าแล้วเราก็กหลอมที่นี้ หลอมเสร็จแล้วให้ได้ อยู่ในเกณฑ์ ๔๐๐ กิโล นี้ก็ได้ ๔๑๐ คิดว่าจะได้หลอม กว่าเราจะไปกรุงเทพฯ นั้นมันก็ จะเพิ่มขึ้นอีก อาจจะได้หลอมในคราวนี้ก็ได้ กรุณาทราบตามนี้ เป็นยังไงล่ะอาจารย์ รัตนา ฟังเทศน์วันนี้ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งจบนี้เป็นยังไงเข้าใจไปโดยตลอดเรื่อยไม่ใช่หรือ อาจารย์รัตนา ค่ะดีค่ะ เพราะว่าที่ท่านพูดเรื่องเณร เด็กเขาเป็นอย่างนั้นแหละ ค่ะ

หลวงตา พุดเรื่องเณรยังไง จากนั้นก็ขึ้นเรื่อยนะ ไปเรื่อย

อาจารย์รัตนา เณรกับบั้งไฟเจ้าค่ะ

หลวงตา เราขบขันนั้นแหละ แหม มันทำได้ทำยังไงอย่างนั้นนะ อยู่คนเดียว รำคาญว่าอย่างนั้นนะ อยู่คนเดียวรำคาญ เลยหาทำบั้งไฟจุดเล่น ก็พอดีอาจารย์เป็น อาจารย์ใหญ่เสียด้วยเข้าไปเจอเอาอย่างจัง ๆ เลยตัวสั่นหมดเลย เราเห็นอย่างนั้นเราก้ ไม่มีอะไรแล้ว ทำเป็นเรื่องเหมือนไม่มี ถ้ามธรรมตาเหมือนผู้เฒ่าถามเด็กทั่วไป แต่เณร มันตัวสั่น เพราะฉะนั้นในระยะ ๓ วัน ๔ วันเราถึงไม่พูดถึงเลย จนกระทั่งมันคลี่คลาย หน้ามีเลือดมีอะไรออกมาแล้วจึงค่อยเริ่มนะ ตอนแรกไม่เอาเลยเพราะมันกลัวอยู่มาก

แล้ว เราก็เหมือนไม่มีเรื่องเลย จนกระทั่งมันจางไปแล้วจึงจับมาหวดเอา ๆ คือให้ทำงาน ๓ วัน ๆ ละชั่วโมง ๆ พอเสร็จแล้วก็สั่งสอนอีกทีนึง ให้พระทรมานให้พระควบคุม เอา ปู่ก็ไปชุดเอาดินจอมปลวกมาถมที่ต่ำ ๆ

อะไรมาอีกนี่ (ตะเกียงครับ) โถ จ้าดี เข้าทำดินะ นั้นนะเห็นไหมละนี่ดูเอา ที่ใจสว่างอยู่ภายในนี้ เวลาส่งออกมาแก้วครอบมันเหมือนไม่มีนะ มันกระจายออกหมด ใจที่สว่างอยู่ข้างในจ้าออกมา แก้วครอบนี้ประหนึ่งว่าไม่มี ร่างกายซึ่งเป็นเหมือนกับแก้วครอบนี้ประหนึ่งว่าไม่มีเหมือนกัน มันชานออกหมด ถึงเวลามันสว่างนี้ ใจเป็นอย่างนั้น อันนี้เราก็เคยพูดอยู่วัดดอยธรรมเจดีย์ไม่ใช่หรือ ก็คืออย่างนี้เองมันจ้ำ (สว่างกว่านี้ครับนี่สว่างนิดเดียว) อันนี้ที่ว่าสว่างนิดเดียวนั้นคือว่ามันสูนออนไม่ได้ มันนอนทับเอาหมดไม่มีแสงสว่างเลย

ที่เราพูดเรื่องใจสว่างเป็นอย่างนั้น เจ้าของเองยังอัศจรรย์เจ้าของคิดดูซินะ เราเทียบได้เพียงเท่านี้ คือความสว่างของใจเหมือนไส้ตะเกียงสว่างอย่างนี้ ร่างกายเราเหมือนแก้วครอบ แล้วก็เหมือนไม่มีเลยนะมันครอบหมดนี้ แก้วครอบมันก็เหมือนไม่มี ความสว่างกระจายออกไปหมด ทีนี้จิตที่เวลาสว่างเต็มที่ของมันร่างกายนี้ก็เหมือนไม่มี มันจ้ำไปหมดเลย มันต่างกันนะ อันนี้เราพูดถึงในขั้นนี้ของความสว่าง เราจะเอาขั้นนี้เป็นขั้นอัศจรรย์สุดยอดไม่ได้ ขั้นอันนี้เวลาความสว่างสุดยอดเข้ามาทับที่เดียวความสว่างอันนี้เป็นกองขี้ควายไปหมดเลยนะ ใจห่างไกลกันไหม ในขั้นนี้เราว่าความสว่างนี้ อัศจรรย์สุดยอดของมัน แต่ในภูมิของมันนะ

ทีนี้ความสว่างสุดยอดกว่านี้เรียกว่าเลยยอดอันนี้ไปแล้ว ครอบบับเข้ามาเท่านั้น อันนี้เป็นเหมือนกับกองขี้ควายไปเลย นั้นเห็นไหม เห็นอยู่ในใจดวงเดียว เวลาอัศจรรย์อันนี้ก็เห็น เช่น เวลามาตำหนิอันนี้ว่าเป็นกองขี้ควายก็ใจดวงนี้มันมาตีกัน ก็เพราะฐานะของมันสูงต่างกันใช่ไหมละ มันก็ตำหนิกันได้ละซิ (อาจารย์รัตนาไม่เคยเป็นอย่างนี้)

อาจารย์รัตนา เป็นคะเป็นครั้งเดียวเป็นหนเดียวคะ ตอนหลังจะให้เป็นอย่างอื่น ไม่เป็นคะ

หลวงตา อย่าไปกังวลซิ คืออย่าไปกังวลสิ่งที่เป็นมาแล้วนะ ถ้าไปกังวลนั้นแหละคืออุปสรรค มันเป็นสัญญาไปคาดไปหมายหมด งานมันไม่ทำมันก็ไม่เป็นอีก

อาจารย์รัตนา อยากให้เป็นอีกเจ้าคะ

หลวงตา อยากให้เป็นอีกให้อยู่ในปัจจุบัน เป็นหรือไม่เป็นก็ช่างมันแต่อันนี้หนุนตลอด สติปัญญาเราทำยังไงมันถึงเป็นอย่างนั้น ตั้งจุดลงจุดนี้แล้วสิ่งเหล่านั้นไม่ต้องเป็นกังวล แล้วมันก็เป็นขึ้น ๆ แล้วกระจายออกไปอีก คือต้องอยู่ปัจจุบัน ถ้าเราจะ

เอาความคาดหมายที่เคยเป็นแล้วนี้ไปคาดหมาย มันเป็นอุปสรรคเป็นขวากเป็นหนาม
 กั้นไว้หมด ยังไงก็ไม่รู้ จนกระทั่งจิตมันจางเข้ามา มันหายห่วงใยสิ่งเหล่านี้แล้วเข้ามา
 เป็นปัจจุบัน ปัจจุบันก็สร้างตัวเองขึ้นมันก็จำอีกนั้นเข้าใจเธอ ต้องเป็นอยู่กับปัจจุบัน
 ที่เป็นมาแล้วให้ผ่านเลย

อาจารย์รัตนา หลายปีแล้วค่ะ

หลวงตา หลายปีก็ช่างหัวมันเถอะ ใอนั้นปีเดือนมีดแจ้งเฉยๆ มันเป็นอยู่ที่
 หัวใจของเรา แต่ก่อนเราเคยเป็นมายังไงมันยังเป็นเห็นไหมล่ะ เมื่อมันเป็นแล้วเราจะ
 พยายามบำรุงให้มันถูกวิธีมันเป็นได้ จะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้แหละ

ลูกศิษย์ ธรรมะแตกดี

หลวงตา ธรรมะแตกหรือบ้าแตกก็ไม่รู้ มันมีสองอย่าง ส่วนมากมีแต่บ้า
 แตก พวกเรานี่พวกบ้าแตก นี่กองหัวหน้าบ้าเข้าใจไหม ไปละที่นี้ ๙ โมงเป่งพอดีเลย

เปิดดูข้อมูล วันต่อวัน ท้นต่อเหตุการณ์ หลวงตาเทศน์ถึงเรื่องอะไร ทาง internet

www.luangta.com หรือ www.geocities.com/bantadd